Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1·50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18·—, polletna K 9·—, četrtletna K 4·50. — Za inozemstvo K 30·—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petitvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od ½6.—½7. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 9. **V Ljubljani, v sredo dne 14. junija 1911.** **Leto I.**

Volitve!

Do trenotka, ko gredo te vrste v tisk, še niso znani rezultati vseh volitev in iz nekaterih okrajev bo trajalo še precej dolgo, preden pridejo definitivna poročila. Že sedaj pa je jasno da je bil volilni boj skoraj povsod hud in da so stranke napenjale moči do skrajnosti.

Rezultate, ki smo jih doslej dobili, objavljamo v naslednjem. Ostala poročila obelodanimo, čim nam jih prinese brzojav.

V Ljubljani je uspeh voliltve približno tak kakor pred štirimi leti. Med liberalcem in klerikalcem bo ožja volitev, toda diferenca ne znaša to pot 1 glas. Udeležba je bila večja kakor pred štirimi leti in so glasovi posameznih strank skoraj sorazmerno narasli.

Drugače je po deželi. Tukaj sicer zopet zmagujejo klerikalci kakor pred štirimi leti, toda razmerje se je začelo močno izpreminjati na škodo klerikalcev. V nekaterih okrajih, n. pr. v ljubljanski okolici, na Gorenjskem, na Notranjskem so se socialno demokratični glasovi močno pomnožili, pa tudi liberalci so ponekod pridobili. Mnoge nekdaj klerikalne občine kažejo že lepe protiklerikalne večine.

Dosedanja poročila kažejo sledeče rezultate:

Ljubljana mesto.

Volišča:

Mestni dom E. Kristan 40, Ravnihar 302, Gregorič 229, Eger 44, razcepljeni 4.

Sv. Jakob I.: E Kristan 22, Ravnihar 216, Gregorič 102, Eger 51, razcepljeni 1.

Sv. Jakob II.: E. Kristan 69, Ravnihar 175, Gregorič 157, Eger 44, razcepljeni 1.

Trnovo: E. Kristan 123, Ravnihar 307, Gregorič 189, Eger 17, razcepljeni 4.

Licej: E. Kristan 37, Ravnihar 102, Eger 102, razcepljeni 4.

Cojzova cesta: E. Kristan 46, Ravnihar 306, Gregorič 101, Eger 106, razcepljeni 3.

I. drž. gimnazija: E. Kristan 99, Ravnihar 203, Gregorič 97, Eger 73, razcepljeni 2.

Union: E. Kristan 66, Ravnihar 339, Gregorič 202, Eger 79, razcepljeni 2, neveljavnih 12.

Ledina: E. Kristan 98, Ravnihar 237, Gregorič 189, Eger 46, neveljavnih 4.

Vodmat; E. Kristan 111, Ravnihar 137, Gregorič 116, Eger 18.

Barje: E. Kristan 18, Ravnihar 176, Gregorič 137, Eger —.

Skupaj: E. Kristan 730, Ravnihar 2685, Gregorič 1642, Eger 593, razcepljenih 20, neveljavnih 16.

Ker nima noben kandidat absolutne večine, bo ožja volitev med liberalnim kandidatom dr. Ravniharjem in klerikalnim dr. Gregoričem.

Ljubljanska okolica.

Volišča:

Sp. Šiška: A. Kristan 445, Tribuč 245, Šušteršič 84.

Zg. Šiška: A. Kristan 119, Tribuč 56, Šusteršič 150.

Moste: A. Kristan 140, Tribuč 111, Šušteršič 148.

Vič: A. Kristan 268, Tribuč 98, Šušteršič 292.

Brezovica: A. Kristan 34, Tribuč 47, Šušteršič 196

Ježica: A. Kristan 73, Tribuč 43, Šušteršič 186.

D. M. Polje: A. Kristan 33, Tribuč 35, Šušteršič 384.

Grosuplje: A. Kristan 10, Tribuč 72, Šušteršič 186.

Log: A. Kristan 4, Tribuč 3, Šušteršič 111.

Šmartno: A. Kristan 21, Tribuč 74, Šušteršič 246.

Šmarje: A. Kristan —, Tribuč 30, Šušteršič 88.

Dobrova: A. Kristan 13, Tribuč 18, Šušteršič 320.

Tržaška okolica.

Volišče:

Škedenj: E Kristan 184, Rybař 692 Oblak 106.

Alla Vittoria: E. Kristan 243, Rybař 415, Oblak 96.

Kozjančič: E. Kristan 142, Rybař 438, Oblak 56.

Nichetto: E. Kristan 367, Rybař 402, Oblak 217.

Slov. šola, Verdela: E. Kristan 247, Rybař 607, Oblak 103.

V. Donatello: E. Kristan 323, Rybař 269, Oblak 136.

Rojan: H. Kristan 265, Rybař 739, Oblak 153.

Prosek: E. Kristan 217, Rybař 470, Oblak 151.

Opčine: E. Kristan 129, Rybař 402, Oblak 139.

Bazovica: E. Kristan 10, Rybař 565, Oblak 30.

Skupaj: E. Kristan 2127, Rybař 4999, Oblak 1187.

Idrija-Vrhnika-Logatec.

Vrhnika: Anton Kristan 70, Sicherl 150, Gostinčar 682.

Rakek: Ant. Kristan 96, Sicherl 85, Gostinčar 99.

Borovnica: Ant. Kristan 72, Sicherl 89, Gostinčar 156.

Sp. Logatec: Ant. Kristan 46, Sicherl 135, Gostinčar 149.

Gor. Logatec: Ant. Kristan 1, Sicherl 110, Gostinčar 44.

Žiri: Ant. Kristan 128, Sicherl 125, Gostinčar 397.

Čekovnik: Ant. Kristan 27, Sicherl 2, Gostinčar 34.

Godovič: Ant. Kristan 6, Sicherl 50, Gostinčar 34.

Idrija: Ant. Kristan 661, Sicherl 201, Gostinčar 335.

Sp. Idrija: Ant. Kristan 145, Sicherl 35, Gostinčar 226.

Dole: Ant. Kristan 18, Sicherl 74, Gostinčar 79.

Hotedršica: Ant. Kristan 2, Sicherl 77, Gostinčar 66.

Vojsko: Ant. Kristan 15, Sicherl 1, Gostinčar 129.

Preserje: Ant Kristan 21, Sicherl 85, Gostinčar 199.

Črni vrh: Ant. Krstan 18, Sicherl 85, Gostinčar 234.

Radovljica-Kranjska gora-Tržič.

Koroška Bela: Dr. Dermota 218, Dr. Triller 5, Pogačnik 281, neveljavnih 15.

Sava: Dr. Dermota 249, Dr. Triller 17, Pogačnik 211.

Sava: Dr. Dermota 159, Dr. Triller 62, Pogačnik 258.

Gorje: Dr. Dermota 34, Dr. Triller 13, Pogačnik 460.

Tržič: Dr. Dermota 166, Dr. Triller 37, Pogačnik 246.

Predtrg: Dr. Dermota 12, Dr. Triller 17, Pogačnik 19.

Javornik: Dr. Dermota 218, Dr. Triller 5, Pogačnik 281.

Bled: Dr. Dermota 37, Dr. Triller 98, Pogačnik 188.

Rateče-Bela peč: Dr. Dermota 5, Dr. Triller 38, Pogačnik 104.

Mojstrana: Dr. Dermota 81, Dr. Triller 13, Pogačnik 174.

Radovljica: Dr. Dermota 15, Dr. Triller 51, Pogačnik 64.

Zagorje-Litija-Višnja gora.

Zagorje: Bartl 404, Reisner 166, Povše 79.

Aržiše: Bartl 254, Reisner 36. Povše 85.

Kotredež: Bartl 20, Reisner 84, Povše 78.

Št. Janž: Bartl 1, Reisner 176, Povše 106.

Krka: Bartl 4, Reisner 103, Povše 145.

Višnja gora: Bartl —, Reisner 13 Povše 52.

Kranjsko-škofjeloški okraj: izvoljen je klerikalec Demšar, ki je po doslej znanih izidih dobil 4687; liberalni potikandidat je zbral 2082 glasov. Socialnodemokratični kandidat Udovč je v tem čisto kmečkem okraju dobil 45 glasov.

Gorenjski okraj (Radovljica-Tržič-Kranjska gora): Izvoljen je klerikalec Pogačnik, ki je dobil 4007 glasov. Socialnodemokratični kandidat dr Dermota je dobil 1380 glasov in liberalec dr. Triller 758. Število socialnodemokratičnih glasov se je v štirih letih skoro podvojilo.

Krško-mokronoški okraj. Izvoljen je klerikalec Hladnik s 5722 glasovi, Ribnikar je dobil 2779 in soc. dem. Hrastovčan 65 glasov.

Dunaj. (Kor. urad.) **Do 8. ure zjutraj je znanih 400 rezultatov in sicer 232 izvolitev in 168 ožjih volitev. Izvoljenih je 49 krščanskih socijalcev, 43 socialnih demokratov, 12 čeških socialnodemokratičnih autonomistov, 34 članov češke zveze, 41 nemških nacijonalcev. 1 poslanec nemške delavske stranke, 8 Poljakov, 5 bukovinskih Rutencev, 17 slovenskih klerikalcev, 5 Hrvatev, 7 italijanskih klerikalcev, 2 italijanska liberalca, 2 divjaka, 1 vsenemec, 1 Zionist, 5 Rumunov, 1 starokonservativec.**

Dunaj, 14. junija. Na Dunaju je izvoljenih 7 socialnih demokratov in sicer: dr. Adler, dr. Ellenbogen, Seitz, Reumann, Schuhmeier, Sever, Skaret. Krščanska socialca sta izvoljena samo dva, dalje je izvoljen en nemški liberalec. V 23 okrajih so potrebne ožje volitve: v 12 okrajih so socialni demokratje v ožji volitvi z oficialnimi krščansko-socialnimi kandidati, v dveh okrajih s samostojnima krščanskima socialcema. V devetih okrajih si nasprotujejo nemški naprednjaki in krščanski socialisti.

Dunaj, 14. junija. Poraz krščanskih socialcev je nepopisen. Krščanski socialci so dobili na vsem Dunaju **114.396** glasov, socialni demokratje **114.564** glasov, nemški nacionalci **15.259**, svobodomiselci **25.127** in samostojni kandidatje **19.032** glasov. Pri zadnjih volitvah so imeli krščanski socialci na Dunaju še nadpolovično število vseh glasov. Nazadovali so v štirih letih za **41.000** glasov, dočim so socialni demokratje za **21.000** glasov in liberalci za **10.000** glasov napredovali.

Strahovit poraz klerikalcev na Dunaju. Na Dunaju so volitve končale s popolnim polom klerikalne stranke. Vsi njihovi voditelji: princ Lichtenstein, trgovski minister Weißkirchner, dr. Geßmann, predsednik dr. Patai, župan Neumayer, podžupan Hierhammer,

---

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Nataša je nekaj ognjevito zamrmrala. In zopet je zapel zvonki glas Malorusa.

— Oh, vi ste še mladi . . . Niste še mnogo vode popili! Vsak ima mater, ampak ljudje so — zlobni. Porod je težak, ampak še težje je človeka poboljšati . . .

— Ej! — je vzkliknila mati sama pri sebi in je hotela odgovoriti Malorusu, da bi bila rada dobrega naučila svojega sina, da pa sama ne zna. V tem pa so se odprle duri in je vstopil Nikolaj Vjesovščikov, sin starega tatu Danila, ki je v vsem predmestju veljal za nepriljudnega. Čemerno se je izogibal ljudi, in vsi so se zato delali norca iž njega.

Mati ga je presenečeno vprašala:

— Kaj pa ti tukaj, Nikolaj?

S svojimi drobnimi, sivimi očmi je pogledal mater in s široko dlanjo pogladil svoj koščeni, kozavi obraz; ne da bi pozdravil, je vprašal zamolklo:

— Ali je Pavel doma?

— Ni ga.

Pogledal je v sobo in vstopil vanjo rekoč:

— Pozdravljeni, sodrugi . . .

— Ali je tudi ta zraven? — si je mislila mati neprijazno in se je močno začudila, videč, da mu je Nataša prisrčno in veselo segla v roko.

Potem sta prišla še dva mlada fanta, skoro še otroka. Enega je mati poznala — nečaka starega fabriškega delavca Sizova, Fjodorja, drobnoličnega fanta z visokim čelom in kodravimi lasmi. Drugi, gladko počesan in skromen, pa ji je bil neznan, ampak tudi nič strašan. Nazadnje je prišel Pavel in ž njim dva mladeniča, ki ju je na videz poznala — bila sta delavca v fabriki. Sin ji je prijazno dejal:

— Samovar si že pripravila? Lepo!

— Ali naj kupim žganja? — ga je vprašala ne vedoč, kako bi se mu zahvalila za nekaj, česar ni še razumela.

— Ne, žganja pa ne potrebujemo! — ji je Pavel odvrnil s prijaznim nasmehom in odložil vrhnjo obleko.

Zazdelo se ji je, da je Pavel nalašč povečaval opasnost sestanka, le da jo je dražil.

— Ali so to — nevarni ljudje? — ga je potihoma vprašala.

— Ti so! — ji je odgovoril Pavel in vstopil v sobo.

— Ej ti, maličnik! . . . — mu je prijazno zaklicala, in sama si je mislila: — Kakšen otročaj!

VI.

Ko je samovar vzkipel, ga je nesla v sobo; gostje so sedeli v tesnem krogu okoli mize; Nataša pa je sedela s knjigo v roki v kotu pod svetilko.

— Za razumevanje, zakaj ljudje tako slabo živé . . . — je govorila Nataša.

— In zakaj so sami tako slabi . . . — je dostavil Malorus.

— Je treba pogledati, kako so živeli v začetku . . .

— Glejte, glejte, dragi moji! — je zamrmrala mati in zakuhala čaj.

Vsi so obmolknili.

— Kaj praviš, mamica? — jo je vprašal Pavel in namrščil obrvi.

— Jaz? — Ozrla se je in videvši, da jo vsi gledajo, je dejala v zadregi:

— Ah, sama zase sem rekla . . . Glejte jih!

Nataša se je zasmejala, in Pavel se je nasmehnil; Malorus pa je dejal:

— Lepa hvala, mati . . . za čaj!

— Saj ga še niste pokusili, pa se že zahvaljujete! — je odgovorila, pogledala Pavla in vprašala:

— Ali morda motim?

— Kako bi motila hišna gospodinja svoje goste?

In otroško jo je prosila:

— Ljuba moja! Dajte mi brž čaja! Vsa se tresem . . . v noge me zebe!

— Precej, precej! — jo je brž potolažila mati.

Popivši čašico čaja, je Nataša globoko vzdihnila, vrgla svojo kito čez pleča in začela čitati veliko knjigo v rumenem ovitku s slikami. Mati se je prizadevala, da ne bi ropotala s posodo, nalivala je kozarce in napenjala svoje neokretne možgane poslušajoč enakomerni govor dekleta. Njen zvonki glas se je zlival s tenkim, zamišljenim petjem samovara, in po sobi se je trepetajoče vila preprosta in jasna povest o divjih ljudeh, ki se živeli po jamah in s kamnom pobijali zverine. Podobna je bila pravljici, in mati se je nekolikokrat ozrla na sina želeč ga vprašati, — kaj je v tej povesti o divjakih prepovedanega? Ampak kmalu se je naveličala povesti, in je začela skrivoma opazovati goste.

Pavel je sedel poleg Nataše in je bil med vsemi najlepši. Nataša je bila globoko sklonjena nad knjigo in pogosto si je popravljala tanke kodre, uhajajoče ji na sence. Šemintja je zmajala z glavo, padla z glasom in sama od sebe napravila opazko, ne da bi gledala v knjigo! pri tem so ji oči ljubeznivo zdrknile preko poslušalcev. Malorus se je naslanjal s svojimi širokimi prsmi na vogal mize in škilil z očmi za razmršenimi konci svojih brk. Vjesovščikov je sedel vzravnan kakor iz lesa na svojem stolu, opiraje se z dlanmi na kolena, in njegov kozavi obraz, brez obrvi in s tenkimi ustni je bil nepremičen kakor maska. Ne da bi trenil, je z drobnimi očmi vztrajno gledal svoj obraz, ki se je zrcalil na bleščečem, bakrenem samovaru, in zdelo se je, kakor da bi niti dihal ne. Mali Fjodja je poslušal in tiho pregibal ustni, kakor da bi sam zase ponavljal besede iz knjige; njegov prijatelj je sedel ves skrivljen in naslanjal komolce na kolena; z dlanjo je podpiral čeljusti in se zamišljeno smehljal. Eden od obeh fantov, prišedših s Pavlom, rdeč, kodrav in tenak človek, s veselimi zelenimi očmi, je očividno hotel nekaj povedati in se je nepotrpežljivo premikal semintja.

(Dalje.)

Kunschak so v ožjih volitvah, pri katerim je poraz zagotovljen. Znani razgrajač Bielohlawek je obložal že v včerajšnjem boju in niti v ožjo volitev ne pride. Ogorčenost, ki vlada med volilci proti klerikalcem, je zagotovilo, da bodo ožje volitve drugi dan obračuna. Geßmann, ki se na Dunaju ni čutil več varnega, je kandidiral na deželi; ampak tudi tu je došel v ožjo volitev, v katerih nedvomno propade.

Borovlje. Grafenauer je izvoljen.

Beljak. Socialni demokrat Riese in nemški nacionalec Angerer prideta v ožjo volitev.

Celovec. V mestu je izvoljen nemški nacionalec Dobernig. V okolici prideta socialni demokrat **Lukas** in nemški nacionalec Lučovnik v ožjo volitev. V Vlabodski dolini je ožja volitev med nemškim nacionalcem Pongratzom in krščanskim socialcem Walcherjem. V Št. Vidu je izvoljen nemški nacionalec Pirker. V Šmohorju je izvoljen nemški nacionalec Waldner. V Špitalu sta nemški nacionalec Steinwender in krščanski socialec Ebner v ožji volitvi.

Pulj, 13. junija. Med italijanskim liberalcem dr. Rizzijem in slovenskim narodnjakom dr. Laginjo je v puljskem mestnem okraju potrebna ožja volitev.

Koper, 13. junija. Med liberalcem Benatto in klerikalcem Spadaro se vrši ožja volitev.

Ptuj, 13. junija. Med Plojem in klerikalcem Brenčičem je potrebna ožja volitev. Ploj je dobil 3691, Brenčič 4312 in nemški nacionalec Ornig 1110 glasov.

Celje, 13. junija. Klerikalec dr. Korošec je izvoljen s 500 glasovi večine.

Trst. Natančne številke so se tukaj izvedele šele pozno ponoči. Rezultati so sledeči:

I. okraj: Pittoni (soc. dem.) 2617, Menesini (ital. nac.) 2586, Mandić (slov. nar.) 1168. Ožja volitev med Pittonijem in Menesinijem.

II. okraj: Cerniutz (soc. dem.) 2016, Gasser (ital. nac.) 4734, Rybař (slov. nar.) 2399. Ožja volitev med Gasserjem in Rybařem.

III. okraj: Dr. Puecher (s. dem.) 2003, Pittaco (ital. nac.) 4047, dr. Vilfan (slov. nar.) 1006. Izvoljen je Pittaco.

IV. okraj: Oliva (soc. dem.) 1473, Braidotti (ital. nac.) 1778, Škerjanc (slov. nar.) 1074. Ožja volitev med Olivo in Braidottim.

V. okraj (okolica): Kristan (soc. dem.) 2128, Rybař (slov. nar.) 4998, Oblak (it. nac.) 1181. Izvoljen je dr. Rybař.

Maribor. Po dosedanjih poročilih sta izvoljena Korošec in Roškar. Ploj je z Brenčičem v ožji volitvi. Iz ostalih slovenskih okrajev še ni zaključnih poročil. V Mariboru je izvoljen nemški nacionalec Wastian. Dobil je 2513 glasov, Resel 1909, Stern 341, Wanek 79.

Gradec. Tukaj sta izvoljena socialna demokrata Resel in Pongratz.

Pulj. Med italijanskim nacionalcem Rizzijem in hrvaškim narodnjakom Laginjo je ožja volitev.

V Kopru je ožja volitev med italijanskim nacionalcem Benedettijem in krščanskim socialcem Spadarom.

Trst. Volitev je končana. V prvem volilnem okraju bo ožja volitev med socialistom Pittonijem in med ital nacionalcem Menesinijem. V II. volilnem okraju sta v ožji volitvi ital. nac. dr. Gasser in slovenski narodnjak dr. Rybař. V III. volil. okraju je zmagal pri prvi volitvi ital. nacionalec Pitacco. V IV. vol. okraju sta v ožji volitvi soc. Oliva in ital. nacionalec Braidotti. Kar je, so pričakovale vse stranke. Tudi mi smo, ki smo leta 1907. sami priznali, da je bila naša zmaga nenaravna. Slovenski narodnjaki so napeli vse svoje sile in dosegli so, kar so morali doseči: preko 10500 glasov. V mestu samem preko 5000. Ital. nacionalci so tudi napeli vse sleparske svoje moči. Lahko se trdi z mirno vestjo, da je od 13000 ital. glasov 3000 kupljenih in presleparjenih. Tako se tudi lahko reče od slovenskih narodnih glasov v okolici. Na Proseku so n. pr. slovenski nacionalci pod varstvom žandarjev pošiljali svoje morete na volišče s tujimi glasovnicami. Tako na Opčinah in v Bazovici. V okolici ni dobilo do 200 naših sodrugov glasovnic. Kar se tiče naše stranke v okolici, pa smemo biti veseli na napredek: od 1464 smo poskočili na **2127** glasov. Toda v tem trenotku si lahko povemo v obraz. Poznamo nasprotnika — sovražnika. Poznamo vsa njegova sredstva. Videli smo ga v boju z vsem orožjem. Laž, kamenje, nož, samokres, obrekovanje, podkupljevanje, sleparstvo. Težko je pošteni stranki s poštenimi sredstvi, bojevati se proti takemu sovražniku. Kar smo videli in česar smo se naučili, ohranimo si v dobrem spominu. Kakšen naj bo boj proti takemu sovražniku, vemo. In boj mora biti, boj do skrajnosti. In da bomo dosegli svoj cilj moramo naprej preko plotov, po dežju in ob viharju. Naprej!

Inomost. V četrtem tirolskem mestnem volilnem okraju sta v ožji volitvi dosedanji poslanec krščansko socialni von Guggenberg in socialni demokrat Pitaco. V Roveretu sta v ožji volitvi socialni demokrat dr. Piscek in ital. liberalec baron Malfatti, v Trientu pa socialni demokrat dr. Batisti in ital. klerikalec Cappeletti.

Salcburg. Dosedanji poslanec nemški naciolalec Stölzel z 2035 glasovi prihaja v ožjo volitev s socialnim demokratom Preusslerjem, ki ima 2031 glasov.

Po volitvah.

(Dopis iz Gorenjskega.)

Resnica je, da državnozborske volitve, ki smo jih ravnokar opravili, niso vzbudile med volilci tistega zanimanja, kakršno smo opažali l. 1907., ko je bilo prvič treba voliti na podlagi splošne volilne pravice. Ravno tako gotovo pa je tudi, da so nam te volitve podale marsikaj, česar ne moremo molče prezreti.

Dovoljujemo si par splošnih opomb. Predvsem z zadovoljstvom naglašamo, da je bil volilni boj med kandidati, ki so nastopali v imenu vseh treh strank, dostojen in stvaren. Za osebe ni šlo, marveč za načela, za stranko! Liberalni kanditat dr. Triller je bil jako pohleven; kajti ni skalil vode niti z enim shodom, niti z enim sestankom volilcev ali zaupnikov liberalne stranke. Zanašal se je „na zavednost volilcev“. Upanje ga ni varalo.

Drugače sta nastopala klerikalni in socialno demokratični kandidat. Za klerikalce je bilo značilno, da so se nekako polenili v letošnji agitaciji. Sicer vemo, da je agitacija dvojna: s shodi in podrobna, od osebe do osebe. Vemo, da so se klerikalci že l. 1907. posluževali največ podrobne agitacije, ki je nam v resnici odjedla največ glasov. Pravtako pa je gotovo, da je za nas socialiste bila leta 1907., in letos tudi še, važnejša agitacija po shodih. **Propagando smo delali za socialistično misel med gorenjskim ljudstvom.** Naše ideje so še novota za ljudstvo, dokler ljudstvo motri socialistični pokret zgolj skozi klerikalne naočnike, nam ne preostane druga agitacija nego propaganda po shodih. Stvar se seveda takoj izpremeni, kakor hitro bodo ljudje začeli neodvisneje, samostojneje soditi. Ta čas se pa približuje.

Nismo optimisti v politiki, — pa tudi pesimisti ne. Toda kar smo videli in opažali po shodih, ki jih je prirejal socialno demokratični kandidat po Gorenjskem, nam dokazuje, da je na tem koncu slovenske domovine preje mogoče zlomiti klerikalno nadvlado, nego marsikje drugod. Le pomislimo: koliko časa pa traja socialistična propaganda na Gorenjskem? Par kratkih let. In kako malo je propagandistov, in vendarle se napreduje vidno! Leta 1907. skoraj ni bilo že na celem Gorenjskem socialističnega delavca, ki bi bil znal na pr. dobro voditi shod. Ni ga bilo skoro socialističnega človeka na Gorenjskem, ki bi se bil upal, ki bi bil znal izpregovoriti daljši govor na pr. o socializmu, o političnih vprašanjih i. t. d. L. 1907. nismo dobili niti prostorov po kmečkih naselbinah, kjer dominirajo klerikalci. Ni nam bilo mogoče vdreti v Bohinjsko dolino, niti gorjanske župnije — tega jedra gorenjskega klerikalizma — nismo mogli navrtati. O številu naših glasov tu niti ne govorimo; hočemo konštatirati predvsem strogo geografično, da in kako se odpirajo socialistični propagandi celo kraji, ki so se nam zdeli do zadnjega nepristopni.

Pa tudi po svoji notranji vsebini se je socialistična misel na Gorenjskem mogočno povzdignila. Veselo je bilo opazovati, kako so mirno poslušali gorenjski kmetje razlaganje socialističnih stremljenj in kako so jih hitro in dobro umevali. Še pomenljivejše pa je bilo, da smo videli nastopati **delavce, sodruge, ki niso le dobro govorili in poročali, ampak tudi srečno in uspešno polemizirali in debatirali.** Čim več bo takih, tem hitrejši bo razvoj socializma na Gorenjskem.

Mimogrede omenjam stvar, ki pa je za slovenske razmere silno značilna in važna: najbolj agilni in razredno najbolj zavedni socialisti na Gorenjskem so delavci, ki so doma iz slovenskega dela Koroške. Ko pridejo na Gorenjsko, skoro vedno neradi govorijo slovensko. Slovenska besada jim teče trdo. Toda v kratkem času se navadijo, se zavedo in postanejo prav dobri agitatorji in socialisti med slovenskimi delavci. Če bi ne bilo socializma na Gorenjskem, bi bili vsi ti ljudje izgubljeni za slovenstvo. Socializem jim da ljubezen in spoznanje slovenskega jezika, jih ohrani narodu; kajti nihče drugi se zanje ne zmeni. Zlasti jeseniške razmere so v tem oziru značilne! To naj si zapomnijo tisti, ki na Koroškem ugonabljajo socialiste med Slovenci!

Ta opazka bodi — kakor rečeno — zapisana mimogrede.

Pozabiti pa ne smemo, da so skoro vse delo za časa volitev opravljali sami sodrugi. Tudi v tem oziru je bil napredek od l. 1907. Letos so imeli delavci na Gorenjskem, organizirani sodrugi sami v rokah iniciativo. Delalo se je po napravljenem, premišljenem načrtu. Agitacija je bila res smotrena. Omejena je bila na ono, kar se je moglo doseči v danih razmerah. Uspeh je zadovoljiv.

Zanimljiv je uspeh iz posameznih občin, bodisi v industrialnih krajih, bodisi v kmečkih občinah. Tudi tu imamo kažipot za bodočnost! Naši nasprotniki so bili l. 1907. presenečeni, ko se je pokazalo toliko socialističnih glasov ob volitvah. Letos jih menda niso več iznenadili. No, polagoma se še navadijo, — pa bomo tem ložje in čileje delali za svojo stvar.

Značilno je bilo končno tudi to, da na Gorenjskem nasprotnikov ni bilo na socialistične shode. Leta 1907. so hodili kaplani in advokati, topot pa so ostali sami doma; le v Tržiču so poslali nekega možica ugovarjat; poskrbel je pa samo za zabavo na svoje stroške!

Z uspehom — ponavljamo — smo lahko zadovoljni.

Korupcija na Ogrskem.

Ničesar se madžarski mogotci ne boje tako, kakor splošne volilne pravice. Leta 1905. je tedanja vlada v kraljevem imenu obljubila volilno reformo na podlagi splošnosti in enakosti. Leta 1911. je obljuba še neizpolnjena in nobena oficielna roka se ne zgane, da bi dala narodom, kar jim gre. Ali ta politična reakcionarnost zagrizene fevdalne klike, ki drži deželo v svojih krempljih, ima svoje vzroke. Gospodje se boje vsake politične izpremembe, ker tedaj ne bi mogli tako izsesavati naroda, ker ne bi mogli brez kontrole delati takih kupčij, kakršne delajo sedaj. Če bi ljudstvo dobilo volilno pravico in s tem vpogled v državno gospodarstvo, tedaj bi dežela vsaj zvedela, kako so jo goljufali politični klativitezi, ki se delajo kakor da jih je sam gospod Bog postavil za gospodarje dežele.

Posameznosti iz madžarskega močvirja prihajajo že sedaj tupatam na dan in sodeč po lopovščinah, ki se dajo skrivati, si je lahko misliti, koliko velikih lumparij ostane sploh skritih.

Ravno sedaj se odigravajo v ogrskem parlamentu prizori, iz katerih se vzdiguje smrad do neba. Poročevalec finančnega odbora Heltay je v svojem proročunskem poročilu omenil — seveda bolj po ovinkih — da je Košut Szterenyijeva klika, ko je bila na vladi, naravnost goljufala državo in plenila njene blagajne s tem, da je sklenila pogodbe, ki so bile na škodo državi. Gospodje od klike so seveda vzrojili in Szterenyi je v zbornici začel prati zamorca. Toda vse umivanje je bilo ponesrečeno. Čim bolj je Szterenyi drgnil, tem bolj je drug govornik, Heltay, razodeval umazanost. Trdil je, da je uprava ogrskih državnih

---

LISTEK.

Maroko.

Zednji dogodki v Maroku, kamor pošiljata Francija in Španija svoje čete, se poostrujejo tako, da se že oglašajo druge države s svojimi svarili in protesti. Diplomacija postaja nervozna in javnost se bo morala s to deželo in s spletkarjami kapitalističnih držav, iščočih tamkaj svoje profite, še veliko baviti. Našim čitateljem bo zato gotovo všeč, če jim podamo nekoliko podatkov v tej zanimivi deželi.

Maroko leži v skrajnem severozapadnem kotu Afrike. Na severu obdaja njegove bregove sredozemsko morje z gibraltarsko ožino, na zapadu pa atlantski ocean. Na vzhodu meji z Alžerijo, na jugu pa nima strogo določenih mej, ampak prehaja v veliko saharsko puščavo. Dežela meri približno 812.300 kvadratnih kilometrov, toda samo dobra polovica je podložna sultanu. Ta kraj, ki se imenuje Beled in Magzen, sestoja iz nekdanjega kraljesva Feza s Tangerjem in Tehranom, iz pravega kraljestva Maroka, nadalje iz kraja Šus ob obali južno od rta Ghiz, iz oaz Tafilet in Figig ter iz deželice Ujda na severnem vzhodu.

Vse tiste kraje, v katerih nima sultan nobene prave oblasti, kjer prebivalci ne plačujejo davkov in ne dajejo vojakov in ki se le od slučaja do slučaja pokoravajo vojaškim ekspedicijam, imenujejo Beled es Siba. Semkaj spada zlasti kraj El Rif ob sredozemskem morju, ki je bil že v zadnji špansko maročanski vojni največ imenovan in sega od Melile do Tetvana, nadalje kraji okrog altlaškega gorovja, na jugu veliko ozemlje, čigar središče je Šot Tigri. Tidikelt, Tvat, Gurara in druge oaze v Sahari priznavajo sultanu kvečjemu duhovsko oblast.

Maroko je nadvsem pomembno zaradi svojega gorovja. V sredozemskem morju ima 425 kilometrov, ob gibraltarski ožini 60, ob atlantičnem oceanu pa 1200 do 1300 kilometrov, skupaj torej okrog 1750 kilometrov obale. Severno obrežje je skoraj vseskozi strmo, v gibraltarški ožini je samo tangersko pristanišče nekaj vredno. Atlantiška obala pa je nizka. Tukaj prihajajo kot pristanišča v poštev El Araš in Rabat, ki sta pravzaprav le ustja rek, ostali pristani so odprti in večinoma nezavarovani. V atlantiškem oceanu nima Maroko nobenih otokov, v sredozemskem jih ima nekoliko, ki pa so pravzaprav le gole skale kakor Islas Chafarinas, Alhucemas, Velez de la Gomera, Peregit. Ob severni obali se vleče 60 kilometrov široko hribovje (z Beni Hasanom 2010 m), kateremu se na jugu priključujejo drugi grebeni do mogočnega Velikega Atlasa, ki se vleče od rta Ghir severnovzhodno do alžirske meje. Posamezni vrhovi dosegajo do 4000 metrov, mestoma je gorovje samo 30 kilometrov široko in ima v višavi 1100 do 1500 metrov prehoda. Južno se razteza skoraj paralelno 2000 metrov Antiatlas. Odtod dalje pa se širi gola puščava. Zapadni del med Atlasom in atlantičnim oceanom je rodoviten.

Bogastvo dežele tvorijo rude. Zemlja ima bakra, železa, srebra, v vodah se najde zlato, nadalje se dobiva antimon, svinec, žveplo, sol in salpeter. V Rifu je dovolj gorskih kristalov in ametistov. Naravno je, da ta bogastva mikajo kapitaliste.

Reke imajo v gotovih deželnih časih dovolj vode, toda včasi se popolnoma posuše. Čimbolj se približujejo morju, tem manjše so in dovajajo morju vsako sekundo komaj po 225 kubičnih metrov vode. Ustja so peščena, celo največja reka Sebu ni za brodove. Dolgi, v svojem gornjem toku široki Vadi doseže celo v časih, ko se taja sneg, le malokdaj morje. V atlantični ocean se izliva še Begrab, nadalje Umer Rebja, ki ima veliko rib, potem Tentift in Sus, v sredozemsko morje pa Muluja. Rečice Vadis Tafilet, Gir in Savra se izgubljajo v slanih jezerih maročanske Sahare.

Izmed jezer je omeniti le Laguna Pucato Nuevo ob sredozemski in Merdja Ras e Dura ob atlantični obali. Po deželi je več jezer, podobnih našemu cerkniškemu, ki se v gotovih časih izpreminjajo v travnike.

Podnebje je ob morju ugodno in stalno, v notranji deželi, zlasti v gorskih krajih pa zelo izpremenljivo. Včasi vlada neznosna vročina, včasi pa dežuje brez prenehanja. Najvišje gore pokriva večen sneg. Južno od Atlasa je podnebje vroče in suho. Le včasi prihaja nagel dež s hudimi nevihtami.

Natančno število prebivalcev ni dognano. Ob popolnoma neurejenih državnih razmerah je to nemogoče. Pred desetimi leti so eni cenili vse prebivalstvo na $6^1/_2$, drugi na 8, tretji zopet na 12 milionov. Domačini so Berberi, ki se dele na Amazirge, Šeluje in Kabile. Njih cenijo na 3,750.000 prebivalcev. Arabci so došli kot osvojevalci v deželo. S sorodnimi Mavri, ki so bili izgnani iz Španije, štejejo 3,550.000 duš. Med 13. in 15. stoletjem so se naselili židje iz Španije, Francije, Anglije, Holandije ter s Portugalskega; njih je okrog 200 tisoč. Do 500.000 se šteje zamorcev, ki so večinoma sužnji. Evropejcev, ponajveč Špancev in Francozov pa je po mestih ob morju nekaj nad 4000. Berberi prebivajo največ po Atlasu in južno od njega. Oni so sultanu le po imenu podložni. Arabci, ki so si ohranili precej čisto kri, imajo nomadsko življenje. Mavri stanujejo po mestih in so najbolj pristopni civilizaciji. Izmed njih prihajajo sodniki, paše, uradniki, sploh inteligenti, pa trgovci. Židje so večinoma bogati trgovci po obmorskih mestih. Tudi manjši trgovci in rokodelci so pogostoma židje. Ostalo prebivalstvo jih zaničuje.

Glavni jezik v deželi je arabski. Plemena po Atlasu in na Jugu govore jezik „Šlo“, zamorci „Gvenagui“, židje pa hebrejsko. Vladajoča vera je mohamedanska; cerkveni poglavar mohamedancev je veliki šerif v Fezu. Njegova moč je večja od sultanove; on je obenem poglavar reda „Mulej Tajab“, ki ima svoje člane po vsej severni Afriki do Egipta.

Maroko je po imenu absolutna monarhija. Sultan, ki ima tudi naslov „Emir al Mumenin“, je neomejen gospodar nad življenjem in smrtjo. Toda njegova moč je zelo omajana, ker se večina plemen sploh ne zmeni za njegove ukaze, vrhu tega pa prihaja boljinbolj v odvisnost od evropskih držav; sedaj je takorekoč le igrača v rokah Francozov. Najmogočnejši uradnik v deželi je veliki vezir, ki opravlja tudi posle ministra za zunanje zadeve, za vojno in za finance. Drugega zastopnika za zunanje zadeve im sultana v Tangerju, kjer prebivajo diplomatje tujih držav. Nekoč je bila dežela razdeljena v kraljestvi Fez in Maroko. Od te razdelitve sta ostali le še imeni glavnih mest. Sedaj je dežela razdeljena v 44 pokrajin in sicer 35 severno, 9 pa južno od Atlasa. Edini veljavni zakonik je mohamedanski koran. Pričevanje kristjana in žida proti mohamedancu je brez veljave. Najvišji sodnik je Kadi el Džema; on imenuje 20 „kadijev“ za pokrajine. Neodvisna plemena imajo svoje „šejhe“, katere deloma sami volijo, deloma pa jih imenuje sultan.

Uprava je silno korumpirana. Dežela je

Za obisk se priporočata. Peter in Jospina Košak, gostilničarja.

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Pripravna birmanska darila.
Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.
Ceniki zastonj in poštnine prosto.

železnic pri nabavljanju svojih potrebščin tako ravnala, da je na umeten način povišavala cene. Tako je n. pr. ogrska uprava naročila material za železniške tire pri tvrdki Eisler. Istočasno je Italija naročila isti materijal, tudi pri tvrdki Eisler. In Italija ga je dobila za sedem milijonov ceneje kakor Ogrska. Heltay je zelo radoveden in bi rad uganil, zakaj in — za koliko je dobila kapitalistična tvrdka tako protekcijo od ogrske uprave.

Heltay je pripovedoval še več takih reči. Ogrske železnice potrebujejo tudi premoga. Železniška uprava je napravila pogodbo z rudniško družbo Salgotarja Heltay pravi, da taka pogodba ne bi bila mogoča v nobeni drugi državi, ker je bila čisto očitno sklenjena na škodo države. Predlagal je, naj se izvoli poseben odbor, ki bo preiskal vsa očitanja in dognal, če je njegova kritika gospodarstva na državnih železnicah utemeljena.

Sedaj je bil Szterenyi bolj previden. Priznal je, da so Heltayeve trditve upravičene, toda — je dejal — iz njegovega govora se ne more posneti, da bi dolžil kakšnega člana bivše vlade. Ali tiste kupčije je vendar sklepala bivša vlada in če so bile nepoštene, tedaj se mora nepoštenost iskati pri tedanji vladi!

Toda značilnejše od vsega tega je bilo glasovanje Heltay je zahteval, da se izvoli preiskovalni odbor. Ali sedanja vladna večina, Khuen-Hedervaryjeva „Delovna stranka“, je sama glasovala proti izvolitvi takega odbora. Ona sama ne mara, da bi se kaj preiskovalo, ona noče, da bi se izkazale lopovščine. Vse svoje nasprotje do Košutove klike je lepo vteknila v žep in rajši pokriva vse umazanosti bivše vlade s plaščem pozabljenja kakor da bi kaj preiskavala.

Razlog je jasen. Kje se začne preiskavati, se ve; kje bi se nehalo, se ne ve. Kaj, če bi preiskava razkrila tudi lopovščine tistih, ki so sedaj pri koritu? Rajši torej nobene preiskave.

Pa kaj? Kapitalizem uči, da se je treba obogatiti, kjer je mogoče. Pri vladnih jaslih je za to toliko prilike, kolikor na borzi. In kdor je pri jaslih, se je poslužuje. Prej je bila tam Košutova klika, zdaj so tam Khuenovi namestniki. In tako si bodo polnili žepe zdaj eni, zdaj drugi, dokler ne bo ljudstvo vzelo korobača in pognalo vseh tja, kamor spadajo.

NOVICE.

— **Volilni humor.** Da humor Ljubljančanov tudi v resnih volilnih bojih ni popolnoma zapustil, pričajo nekatere glasovnice, ki so bile pri včerajšnjih volitvah oddane. Na volišču v „Mestnem domu“ je bila oddana glasovnica na sledečega imenitnega kandidata (ki pa ni prišel v ožjo volitev): „Samuel Gruschka. Oberreformator der jüdischen Kultusgemeinde“. — Tudi J. Kavčič „Zancek“ z magistrata je dobil na tem volišču 1 glas.

— **Dve veliki nesreči** sta se pripetili v pondeljek zvečer v Ljubljani. Po Franca Josipa cesti je peljal ob 6 uri popoldne kamenje s starega vojaškega skladišča 17 letni Janko Zavašnik z Viča. Pred hišo št. 4 pade fant, ki je bil nekoliko vinjen, s sedeža ter si zlomi tilnik, poleg tega mu je šlo pa še sprednje kolo čez prsa in mu strlo nekoliko reber. Zavašnik je bil takoj mrtev. Truplo so prepeljali v mrtnaščnico k sv. Krištofu, od koder ga danes na željo staršev prepeljejo na domače pokopališče na Viču. — Druga nesreča se je pa pripetila v Knaflovi ulici pred Narodno tiskarno, kjer je hlapec Josip Končina skladal papir. Ker so bile deske na vozu mokre, mu je podrsnelo, da je padel znak na hodnik, kjer je obležal nezavesten. Ker mu je pritekla kri iz ušes, so sumili, da si je ranil možgane, zato so ga takoj z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolniščnico. Kakor se čuje, je včeraj popoldne v bolniščnici umrl.

— **Nevarnost koz — odstranjena.** Pred tednom dni so iz bolnice za silo (t. zv. špitala za kolero) izpustili poslednja dva bolnika, ki sta obolela za kozami. Bolnico so zaprli, ker je poteklo od zadnjega slučaja koz 37 dni in se v tem času ni pojavil noben nov slučaj. V bolnici je bilo oskrbovanih ves čas 10 bolnikov, od teh sta dva kmalu umrla za kozami. Nihče od umrlih ni imel vcepljenih koza. Pri ostalih bolnikih se je bolezen normalno razvijala in ni zapustila — razen brazgotin — nobenih trajnih posledic. Pred izpustom so bolnike ponovno izmili in in skrbno razkužili vse njihove predmete. Zdravil je bolnike g. dr. Rudež, oskrbovale so jih poslednji čas usmiljenke. S tem je preprečena nevarnost koza, ki so grozile iz Šiške, ker so se začele tudi v Ljubljani. — Odkar so se pojavile koze, se je dalo cepiti v Ljubljani in okolici vsega skupaj okrog 7000 oseb.

* **Shod za gluhoneme.** V Berlinu so imeli v nedeljo nenavadno zanimiv shod. Sklicali so ga socialni demokratje za — gluhoneme. Na dnevnem redu so bile državnozborske volitve, poročevalec pa je bil sodrug Siegfried Meyer, ki je seveda „govoril“ z znamenji. Ta shod je tudi značilen za živo zanimanje, ki vlada v Nemčiji že sedaj za prihodnje državnozborske volitve.

* **Zdravstveni vlak namenoma zažgan.** Senator grof Medem, ki preiskuje upravne razmere v Sibiriji, je razkril naravnost neverjeten dogodek izza rusko-japonske vojske. Na sibirski železnici je 25. decembra 1905 skočil v bližini postaje Vodorastel s tira zdravstveni vlak, ki ga je opremila velika kneginja Olga Nikolajevna, carjeva najstarejša hčerka. Pri tej nezgodi so se poškodovali le trije vozovi; da spravi ves dogodek kratkim potom s sveta, je ukazal postajenačelnik ves vlak, ki je bil opremljen z dragocenimi lazaretnimi napravami, politi s petrolejem in ga zažgati. V nekaj urah je od vsega vlaka ostalo le še železje, ki ga je postajenačelnik prodal za staro železo. Vrednost zažganega vlaka je znašala okroglo miljon rubljev. Da se zadeva ni izvedela v Peterburg, je postajenačelnik poročal, da so Japonci cel vlak zaplenili.

* **Napredek v moralni stroki.** Ameriško časopisje poroča, da je svobodna Amerika prekosila vse ostale države z uvedbo topov, ki merijo v premeru 14 col. Novi topovi, ki so namenjeni za oboroženje amerikanskih dridnavtk, so največji na svetu. Vsak projektil (krogla) tehta štirinajststo funtov, za vsak strel, ki velja 750 dolarjev, je treba 450 funtov smodnika. Topovi streljajo na daljavo 14 pomorskih milj; na triinpol milje prebije krogla najboljši oklop v debelosti po druge pedi. Samo ob sebi se razume, da bodo vse države brž skušale nadkriliti Ameriko s še večjimi orjaki.

* **Krvava drama v sodni dvorani.** Strahoten prizor se je doigral pred sodiščem v San Francisku, ko je sodnik zavrnil odškodninsko tožbo francoske služkinje Adele Berž zoper Friderika Kohla za znesek 30.000 dolarjev. Adela Berž je ustrelila na navzočega Kohla in ga težko ranila, tako da so ga morali takoj prepeljati v bolnico. Deklica je pred tremi leti služila pri Kohlovi rodbini, ki jo je potem obdolžila nepoštenosti. Zaprli so jo, ampak preiskava je dognala njeno nedolžnost, na kar je naperila proti Kohlu odškodninsko tožbo.

* **Naročen dinamitni atentat.** Peklenska nakana, ki so jo naperili amerikanski podjetniki, združeni v t. zv. „National Erektors Association“ proti bratoma Mac Namara in proti organizaciji stavbnih ključarjev, se je sramotno izjalovila. James Ellict je priznal da se so zaupniki imenovane podjetniške zveze obračali nanj po informacije, kako se dado mostovi in druge stavbe z dinamitom razstreliti. Osemkrat so ga ti poštenjaki vprašali za svet in ol ljubili so mu 1000 dolarjev nagrade. Svojo besedo so ti izvrški snedli, vzlic temu, da se jim je razstreba plavža v Clevelandu posrečila in da se je tudi razrušitev stavbenvilskega mostu gladko iztekla. Kakor je našim čitateljem še v spominu, je tedaj vse meščansko časopisje oba zločina podtaknilo organiziranemu delavstvu. Burns, lastnik detektivne agenture in glavno orodje kapitalistične zveze se je nekoč proti Elliotu pohvalil, da „mu neodide 100 000 dolarjev, če se mu posreči sodno obsodbo uničiti organizacijo stavbnih ključarjev“. Da voditelj te organizacije Mac Namara ni niti najmanj udeležen pri zločinski razstrelbi poslopja v Los Angelos, ki je zahtevala 21 človeških žrtev, je dognano po tem, ker je predsedoval Mac Namara ob času raztrelbe nekaj tisoč kilometrov od Los Angelosa oddaljenemu strokovnemu kongresu. Dognano in pribito je, da je zveza podjetnikov araužirala peklensko hudodelstvo in da ga je potom meščanskega časopisja podtaknila delavstvu. Na ta način je hotela neustrašena brata Mac Namara izročiti rablju in razbiti organizacijo. Le vsled hitrega nastopa vsega amerikanskega delavstva je ta zlobni načrt žalostno izpodletel.

* **Hipnoza zoper paralizo.** Z Novega Jorka prihajajo poročila o zdravniškem uspehu, ki se mora, če se potrdi, prišteti prav čudežem moderne znanosti. V bolnišnici St. Marx je bil bolnik Luysterborg, ki že tri leta ni mogel ganiti ne z roko, ne z nogo. Zdravnik dr. A. J. Fox ga je v navzo nosti sedmih drugth zdravnikov hipnotiziral in mu nato ukazal, najprej da naj dvigne nogo, potem roko. Ko se je oboje zgodilo, mu je zdravnik ukazal, naj vstane in gre. Bolnik se je res vzdignil in je začel hoditi kakor otrok, ki se šele uči hoje. Potem se je obrnil in vrnil na operacijski stol, s katerega je bil vstal. Tedaj ga je zdravnik zbudil. Bolnik pa je sam dejal, da bi rad vstal in hodil. Res je storil tako in je hodil bolje kakor v hipnozi.

* **Vesela volilna zgodba.** V soboto je sklical grof Sternberg volilni shod v Polze. Ker nihče ni maral prevzeti predsedstva na shodu, je stopil grof Sternberg na govorniški oder in dejal: „Ker nihče od navzočih zborovalcev neče prevzeti predsedstva, Vas vse lepo pozdravljam in — zaključujem današnje zborovanje.“ Nato je skočil grof v avtomobil in oddrdral.

* **Sava je stopila čez bregove.** Vsled obilega deževja zadnjih dni je Sava narasla za dobra dva metra. Debla in stebri, ki jih je prinesla seboj, so v soboto zadeli ob mestno kopališče zagrebško in razbili več kabin, ki jih je voda odnesla seboj. Kopališki uslužbenci so avizirali pionirje, ki so blizo gradili most. Po napornem delu se je pioniriem posrečilo, da so oteli kopališče valovom. Med reševalskimi deli je padel en vojak v vodo in le z največjim trudom so mu rešili življenje. Škoda, ki jo je Sava povzročila, je velikanska.

* **Turška policija.** Mladoturški poslanec Riza Uur je te dni v parlamentu razgrnil zelo mračno sliko turških policijskih razmer. Navajal je, da policija v Sinopi neusmiljeno pretepa kmete, ki jih dovede na stražnico, kar imenuje policija v svojem žargonu kofe s cukrom. Mnogo oseb, celo poslancev in senatorjev, je pod policijskim nadzorstvom, hišne preiskave se izvršujejo brez sodnega dovoljenja. Pač pa policija prizanaša ruskim špijonom, ki so nastanjeni po vsej vzhodni Rumeliji, mirno trpi prijetne tajne družbe. — Te težke obtožbe notranji minister ni ovrgel, niti poskusil jo ni ovreči.

* **Velikanski vihar v Novem Jorku.** V soboto je divjal nad Novim Jorkom vihar, ki ga že davno ne pomnijo in ki je povzročil ogromno škodo. S hitrostjo 150 kilometrov na uro je prebračal brzojavne drogove, odrival strehe in proplavil vso okolico. Ceste in trgi so bili kakor jezera in podzemeljska železnica je morala ustaviti promet, takisto tudi cestne železnice, ki prejemajo elektriko potom podzemeljske napeljave. Vihar je strl nad stotisoč oken. V železniški vlak, ki je bil napolnjen s 1000 izletniki, je udarila strela in poškodovala več oseb. V Novem Jorku je strela ubila tri osebe.

ZADNJE VESTI.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 13. junija. Zbornica je včeraj nadaljevala generalno debato ministrstva za pouk in bogočastje. Posebnega se ni zgodilo nič. Danes se generalna debata nadaljuje.

Albanija.

Carigrad. 13. junija. Torgut Ševket paša javlja, da so turške čete popolnoma premagale vstaše, tako da se ima vstaja smatrati za končano.

Solun. 14. junija. Torgut Ševket paša je dobil nalog, naj ustavi preganjanje vstašev, naj povabi njih voditelje k sebi in naj razpravlja o njihovih zahtevah. Vlada želi, da bi se rešila arbaneška vprašanja čim bolj milo. Med vlado in vrhovnim poveljnikom Torgut Ševket pašo se vodijo razprave o reformah, ki bi se imele vpeljati v skadarskem vilajetu. Boje se, da bo pomirjenje delalo velike težave.

Carigrad. 14 junija. Razmerje med Črnogoro in Turčijo je bilo že tako poostreno, da se je bilo pred tremi dnevi povsem resno bati vojne. Turške čete so bile zasedle kraj, o katerem se že pet let prepirata obe državi, čigav da je, ter so razdejali dva čardaka. Razburjenost v Črnigori je dosegle vrhunec. Na energično posredovanje je Turčija izdala ukaz, da se taki dogodki ne smejo več ponavljati.

Belgrad, 14. junija. Iz Gusinja prihaja vest, da so vstaši popolnoma pobili močno turško četo. Okrog Djakova je mir.

Spletke portugalskih monarhistov.

Lisbona, 14. junija. Ob španski meji je tolpa monarhistov izkušala naščuvati prebivalstvo zoper republiko. Prišlo je tudi do ostrejših spopadov, ki so končali s tem, da so se monarhisti umaknili.

Lisbona, 14. junija. Od severne meje prihajajo poročila o spletkah monarhistov. Vlada je odposlala več vojaštva tja. Ministrski svet, ki se je bavil s temi dogodki, je sklenil pomnožiti vojaštvo, da bodo tudi južne pokrajine varne.

Maroko.

Berlin, 14. junija. Španska vlada je poslala velesilam, ki so podpisale algeciraško pogodbo, predbežno naznanilo, da so španske čete samo začasno zasedle nekatere kraje v Maroku, da varujejo španske interese. Prihodnje dni namerava španska vlada poslati silam obširno spomenico. Nemčija še ni zavzela stališča napram najnovejšem preobratu v marokanskem sporu. Poučeni krogi pa pravijo, da je mednarodni položaj zelo napet in resen.

Madrid, 14. junija. Ministrski predsednik Canalejas je v zbornici izjavil, da se bo pred zaključenjem parlamenta še obširno razpravljalo o marokanskem vprašanju. Francija ni doslej prostirala proti zasedanju Laraša.

Car in Viljem.

Peterburg, 14. junija. Ruski car in nemški cesar Viljem se baje snideta začetkom meseca septembra v finskih vodah. Na potovanju na Dansko bo carja spremljal provizorični minister za zunanje zadeve Neratov.

Neurje.

Novi Jork, 13. junija. Hude nevihte so snoči razsajale po zapadnih okrajih. Javlja se mnogo nesreč. V Newportu je prišlo baje 15, v okolici Filadelfiji tri osebe ob življenje. Brzojavne in telefonske zveze so pretrgane.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Hotel „Zlata kaplja“
Sv. Petra cesta št. 27
se priporoča
Alojzija in Leopold Tratnik.

Pozor! Pozor!
KAVARNA „CENTRAL“
Sv. Petra cesta št. 37 pri jubilejskem mostu
— se cenjenemu občinstvu in delavstvu toplo priporoča. —
S spoštovanjem **Štefan Miholič, kavarnar.**

Za obilen obisk se priporočata **Peter in Josipina Košak,** *gostilničarja.*

Tobakarne ozir. prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prosto luko.
Moze, ulica Miramar 1.
Magnolo, ulica Belvedere
Kichel, ulica Montorsino.
Gostilna Internazional, ulica Giovanni Boccacio št. 25.
Lavrenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma).
Pipan, ulica Ponte della Fabra.
Gramaticopulo, Piazza Barriera.
Bruna, ulica del Rivo.
Raitinger, Riva Grumola št. 20.
Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.
Singer Mat., ulica San Sebastiano 3.

Vsem našim sodrugom in prijateljem toplo priporočamo

gostilno Pavla Sanzin

v Škednju štev. 294.

Nobena kapljica
ne koristi tako želodcu,
kot požirek
pristnega „FLORIANA-a“!

Človek!

Pomni treh besed:

želodca red!

Postavno varovano.

Perutnina! Raki! Sirovo maslo!

franko povsod po povzetju: piščanci iz 1911, pridejo jamčeno živi; 6–8 tolstih velikih petelinov za pečenko ali 4—5 velikih tolstih rac ali 1 veliko tolsto gos in raco K 7·—. — Plemeniti raki jamčeno živi: 80—100 namiznih rakov K 6·50; 60—70 velikih rakov K 8·50; 40—50 lepih velikih rakov (Hochsolokrebse) K 10·50; kravje mleko naravno, sirovo maslo po 5 kg v zaboju K 10·—. Malinovec po 4 lit. v puščicah K 4·70.

B. Kaphan, Buczacz.

:: Kavarna ::

Unione v Trstu

ulica Caserma in Torre Bianca

:: **se priporoča.** ::

Nič ne pomaga!

Moji gramofoni in godbeni avtomati o le najboljši!

A. Rasberger, Ljubljana

Sodnijska ulica 5

Nakupujoč oblačilno modno blago
za dame in gospode blagovolite se ozirati na priporočljivo

— manufakturno trgovino —

Janko Češnik

— v Ljubljani —

Stritarjeva ul. — Lingarjeva ul.

- Popolna oprema za neveste. -

Velika zaloga vsakovrstnega belega perilnega blaga v bombažu in platno v poljubni širokosti. Različne preproge, linoleji, zastori i. t. d.

Cene nizke. Strogo solidna postrežba.

Laška kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino **Brioni.**

Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).

Ravnateljstvo.

Velecenjenim prijateljem in slavnemu občinstvu sploh vljudno naznanjam, da sem izstopil kot večletni poslovodja vinotoča tvrdke Br. Novakovič v Sodni ulici in se popolnoma preselil v

v svojo hišo na Tabor 4 (na Škofovem)

kjer z največjo pozornostjo, dobro **pijačo, kuhinjo** in

prenočiščem

postrezam cenjene goste. Za gg. „Čvičkarje“ imam starega pristnega **dolenjca.** Čez ulico znižane cene.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

J. Bole, gostilničar in posestnik.

Naznanilo preselitve in priporočilo.

Dovoljujem se tem potom vljudno naznaniti, da se s svojo

kleparsko in krovsko obrtjo

z dnem 1. julija t. l. preselim iz Slomškove ulice št. 3 v svojo lastno hišo na Poljanski cesti št. 8, medtem ko se prodajalna, ki sem jo doslej imel na Starem trgu št. 9, že sedaj nahaja na Poljanski cesti.

Proseč, da se izvoli vzeti v vednost ta prememba, se priporočam tudi v bodoče najtopleje blagohotnosti cenj. odjemalcev, zagotavljajoč kot doslej najcenejšo izvršitev vseh naročil.

Velespoštovanjem

Teodor Korn, Ljubljana

kleparski in krovski mojster.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti ulomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadljive. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fondi K 54,000.000·— jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2,495.719·—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109,356·861·—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštnine prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“
VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubić, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Štravs, Škofja ulica.
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Sitar, Florijanska ulica.
Zadel, Karlovska cesta.
Kustrin, Breg
Sever, Krakovski nasip.
Tenente' Gradaška ulica.
Državni kolodvor,
Križaj in **Kotnik,** Šiška.
Likar, Glince.

Francosko žganje ‚Diana‘

je najbolje domače sredstvo

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni g. Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič,
Berjak & Šober,
Viktor Cantoni,
B. Čvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,
A. Jerše,
Anton Kanc,
Lod. Kotnik (Šiška),
J. Krivic,
Ant. Krisper,
Leskovic & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,
Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,
V. Petričiča nasl. J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshäupl,
A. Šarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pri ‚Konsumnem društvu‘ za Ljubljano in okol.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon štev. 168. **v Ljubljani** **Telefon štev. 168.**

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški.